

Toprak ve Tarım Reformu Öntedbirler Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 26 . 7 . 1972 - Sayı : 14257)

No.
1617

Kabul tarihi
19 . 7 . 1972

I. BÖLÜM

TOPRAK VE TARIM REFORMU ÖNTEDBİRLERİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

Amaç :

MADDE 1. — Bu kanun, toprak ve tarım reformunun gerçekleştirilmesi için gerekli öntedbir-
lere ilişkin hükümleri kapsamaktadır.

Bu kanun bakımından tarım arazisinin tanımı :

MADDE 2. — Üzerinde ekim, dikim, bakım, yetiştirme yapılabilen veya orman hariç doğru-
dan doğruya tabiatıtan yararlanmak suretiyle bitki veya hayvan üretimine elverişli olan veya ıslah
(Amélioration) suretiyle üretime elverişli hale getirilen araziye, tarım arazisi denir.

Bu kanunda kullanılan arazi deyimi, birinci fıkrada tanımı yapılan tarım arazisi anlamını ifa-
de eder.

Bağ, bahçe ve benzerleri ile ilgili hükümler :

MADDE 3. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, bağ, zeytinlik, fındıklık, Antep fıstıklığı,
çay plântasyonu ve benzerleri ile, meyve bahçeleri, kavaklık ve okaliptüslük olarak kullanılan ta-
rım arazileri, (bu kanunda yer alan toprak ve tarım reformu öntedbirleri ile ilgili maddeler hü-
kümlerinden, 6, 7, 8, 10, 11 ve 12 nci maddeler hükümleri hariç) bu kanunun kapsamı dışındadır.

Bir tarım arazisinin bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte bağ, zeytinlik, fındıklık, Antep fı-
stıklığı, çay plântasyonu ve benzerleri ile meyve bahçeleri, kavaklık ve okaliptüslük olup olmadığı
bilim ve fen esaslarına göre Tarım Bakanlığınca tespit edilir.

Toprak ve tarım reformu uygulamasını etkilemeyen tasarruflar :

MADDE 4. — 20 . 7 . 1961 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kadar usul ve
furuğ, üçüncü dereceye kadar nesepten ve ikinci dereceye kadar sebepten civar husumları ile eş
lehine yapılmış her çeşit devir ve temliklere konu teşkil eden tarım arazileri bu kanunun yürürlü-
ğe girdiği tarihte kanunda öngörülen istisnai hallerden birisi söz konusu olmaksızın lehine devir
ve temlik yapılmış olan kişiler tarafından Toprak ve Tarım Reformu Kanununda tespit edilecek
esaslara göre işlenmiyor veya işletilmiyorsa, bu arazilerin tamamı Toprak ve Tarım Reformu Ka-
nununda belli edilecek esaslara göre kamulaştırılır.

Karı ve kocadan her ikisi sağ ve aralarındaki evlilik bağı da bu kanunun yürürlüğe girdiği ta-
rihte devam etmekte ise, bunların her ikisi de bizzat tarım yapıyor görünseler dahi, bunlardan
her ikisinin sahibi oldukları arazinin toplamı, kanunun tayin ve tespit edeceği sınırlar dahilinde
Toprak ve Tarım Reformu Kanununa göre yapılabilecek olan kamulaştırmanın kapsamı dışında ka-
labilir.

Istisnâî haller :

MADDE 5. — Tarım arazisi, aşağıda öngörülen hallerde bu kanunun 4 nci maddesi hükmünün kapsamı dışında kalır :

- a) Miras yoluyla kanunî mirasçılara intikal etmiş olan kanunî miras payları.
- b) Cebri icra yoluyla vukubulmuş olan el değiştirmeler.

Devir ve temlik hakkının sınırlandırılması :

MADDE 6. — Kanunî mirasçılık sebebiyle yapılan intikaller haric olmak üzere, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, tarım arazisine ilişkin olarak, büyüklüğü otuz dönümü aşan müstakil parçaların devir ve temlik toprak ve tarım reformunun uygulanması bakımından geçersiz sayılır. Ancak, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra arazi satınalacak olan kişiler veya kanunî mirasçuları, arazinin bulunduğu bölgede toprak ve tarım reformunun uygulanmasına başlandığında söz konusu araziye Toprak ve Tarım Reformu Kanununda tespit edilecek esaslara göre işliyor veya işletiyorsa ve sahiboldukları arazilerin tümü o bölgede arazi dağıtılacaklar için tespit edilecek norm miktarını geçmiyorsa, satınalmış oldukları arazi Toprak ve Tarım Reformu uygulamasında kamulaştırmaya tabi değildir.

Yukardaki fıkra uyarınca geçersiz sayılacak mülkiyet devirlerine ilişkin işlemler yapılırken, tapu sicil muhafızı veya memuru, «Mülkiyet intikalinin toprak ve tarım reformunun uygulanması açısından geçersiz sayılacağını» re'sen tapu siciline şerh etmekle yükümlüdür.

İlgili bakanlık veya bakanlıklarca tarım dışı amaçlara tahsisi uygun görülen arazi hakkında, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının bağlı bulunduğu bakanlığın olumlu görüşü alınmak kaydıyla, birinci ve ikinci fıkralar hükümleri uygulanmaz.

Bu madde hükmü, şuyunun giderilmesi satışları ile 7 . 2 . 1972 tarihinden önce noterler veya tapu dairelerince düzenlenmiş olan bir resmî senede dayanan borçlar ile aynı tarihe kadar açılmış davaların sonuçlarına bağlı alacakların takibi dışındaki bütün cebri satışlarda da uygulanır.

Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Tarım Kredi Kooperatifleri ve diğer bankaların ikraz etmiş oldukları alacakların temini, takibi ve tahsil ile ilgili işlemlere bu madde hükümleri uygulanmaz.

İfraz ve taksim hakkının sınırlandırılması :

MADDE 7. — 7 . 2 . 1972 tarihinden itibaren tarım arazisi üzerindeki ifraz ve aynen taksim işlemleri, toprak ve tarım reformunun uygulanması bakımından geçersiz sayılırlar.

Yukardaki fıkra uyarınca geçersiz sayılacak ifraz ve aynen taksimlere ilişkin işlemler yapılırken, tapu sicil muhafızı veya memuru, «mülkiyet intikalinin toprak ve tarım reformunun uygulanması açısından geçersiz sayılacağını» re'sen tapu siciline şerh etmekle yükümlüdür.

İlgili bakanlık veya bakanlıklarca tarım dışı amaçlara tahsisi uygun görülen arazi hakkında, Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının bağlı bulunduğu bakanlığın olumlu görüşü alınmak kaydıyla, birinci ve ikinci fıkralar hükümleri uygulanmaz.

Tapuda kayıtlı olmayan sahipli arazinin tümünün veya bölünen bir kısmının zilyedliğinin devrinde de 13 nci maddenin öngördüğü hallerin saklı tutulması bakımından birinci fıkra hükmü uygulanır.

Devletçe dağıtılmış olan bazı arazinin devir ve temlik edilmemesi ve arazi dağıtımının durdurulması :

MADDE 8. — 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile 4486 sayılı Teknik Ziraat ve Bahçivanlık Okulları hakkındaki kanunlara dayanılarak dağıtılan tarım arazisi, Toprak ve Tarım Reformu Kanununun yürürlüğe gireceği tarihe kadar devir ve temlik edilemezler.

4753 sayılı Kanun ile 28 . 2 . 1957 tarih ve 8751 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Nizamnamesi hükümleri gereğince çiftçilere yapılan toprak dağıtımı durdurulmuştur.

Ancak, 18 No.lu dağıtım cetvellerine göre 24 . 5 . 1971 tarihinden önce ilgili valilikçe onaylanmış dağıtım işleriyle, evvelce yapılmış dağıtım ların Danıştay, mahkeme ve idarî kararlar gereğince tashih ve ıslah işlemlerine devam olunur.

Yargı mercii ve usulü :

MADDE 9. — Bu kanunun uygulanması sırasında doğacak anlaşmazlıklar adliye mahkemele-
rinde ve basit yargılama usulü uygulanarak çözümlenir.

Bildirim verme yükümü :

MADDE 10. — Tarım arazilerinin malikleri veya mâlik sıfatıyla zilyedleri, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra Bakanlar Kurulu tarafından tespit ve ilân edilecek bölgelerde, Bakanlar Kurulu kararının Resmî Gazete ile ilân edildiği tarihten itibaren altı ay içinde, malik veya zilyed oldukları araziler hakkında 11 nci maddede gösterilmiş olan yetkili mercilere bildirim vermekle yükümlüdürler.

Bu bildirimde malik veya zilyedin ad ve soyadı, yaşı, medeni hali ile arazinin gerçek büyüklüğü, işletme ve kullanım şekli ve mülkiyet veya zilyedlik hakkı üzerinde bir ihtilâf bulunup bulunmadığı bildirilir.

Bildirimler tapulu gayrimenkullerde malik, tapusuz gayrimenkullerde zilyed tarafından velâyet veya vesayet altındaki kişilerde veli, vasi veya kayyım tarafından, müsterek veya iştirak halinde mülkiyette temsilci veya hissedarlardan herhangi birisi tarafından, tüzel kişilere ait arazilerde tüzel kişiyi temsile yetkili olan kişi tarafından düzenlenerek imza edilir.

Bildirimlerin şekil ve muhtevasına ilişkin ayrıntılar ile bildirim verilmesi ve incelenmesi işlemlerinin nasıl yürütüleceği, çıkarılacak yönetmelikle tespit edilecektir. Yönetmelik, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren bir ay içinde çıkarılır.

Bildirimler hiçbir vergi ve harc ve resme tabi değildir.

Bildirimlerin verileceği yetkili merciler :

MADDE 11. — Arazinin sınırları içinde bulunduğu köyde veya mahallede ikâmet eden malik veya malik sıfatıyla zilyedler, düzenleyecekleri bildirimleri kanunî süresi içinde makbuz karşılığında o köyün veya mahallenin muhtarına verirler. Muhtarlar kendilerine verilmiş olan bildirimleri, bunların gerçeğe uygun olup olmadığının her bildirim altına şerh vererek, çıkacak yönetmelikte tespit edilecek süre içinde mahallin en büyük mülki âmirine bir tutanak karşılığında tevdi ederler.

Birden ziyade köy, ilçe veya il sınırları içinde mülkiyet veya zilyedlikleri altında arazileri bulunan malik veya zilyedler, düzenleyecekleri bildirimlerin tamamını kanunî süresi içinde söz konusu arazilerin en büyük kısmının bulunduğu ilçe veya ildeki en büyük mülki âmirine makbuz karşılığında verirler.

Mâlik veya zilyed oldukları arazinin bulunduğu mahalde ikâmet etmeyenler, düzenleyecekleri bildirimlere kanunî süresi içinde arazilerinin veya kanunî ikametgâhlarının bulunduğu yerin en büyük mülki âmirine makbuz karşılığında verirler.

İkametgâhları yurt dışında bulunan malik ve zilyedler, düzenleyecekleri bildirimleri kanunî süresi içinde, ikametgâhlarına en yakın olan Türkiye Cumhuriyeti konsolosluklarına veya elçiliklerin konsolosluk şubelerine makbuz karşılığında verirler.

Süresinde bildirim vermemenin ve gerçeğe aykırı beyanda bulunmanın müeyyidesi :

MADDE 12. — Bu kanunun 10 ncu maddesinde yazılı bildirimleri belli süre içerisinde 11 nci maddede gösterilen mercilere vermeyenler ile gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar 15 günden 2 aya kadar hafif hapis veya 200 liradan 1 000 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu suçlara ilişkin davalar, sulh ceza mahkeme lerinde görülür.

Toprak ve Tarım Reformu örgütü :

MADDE 13. — Bu kanunun uygulanmasında görev almak ve Toprak ve Tarım Reformu ile ilgili çalışmalar yapmak ve sürdürmek üzere Başbakan veya Başbakanın görevlendireceği Bakan veyahut Bakanlığa bağlı bir Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığı kurulmuştur.

Atama yetkisi ve sözleşme ile çalıştırma :

MADDE 14. — Müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel sekreter ve danışman kadrolarına müsteşarlık kararname ile, teknik hizmetler ve yardımcı hizmetler kadroları dışında kalan diğer kadrolara müsteşarlığın inhası ve Başbakanın veya görevlendireceği bakanın onayı ile; teknik hizmetler ve yardımcı hizmetler kadrolarına müsteşarlıkça atama yapılır.

Müsteşarlık Devlet Memurları Kanununa göre sözleşmeli personel çalıştırmaya yetkilidir. Sözleşmeli personel müsteşarın inhası ve Başbakan veya görevlendireceği bakanın onayı ile atanır.

Başka kurumlar personelinin çalıştırılması :

MADDE 15. — I - 13 . 12 . 1960 tarih ve 160 sayılı Kanunun 4 ncu maddesinde anılan kurumlarda istihdam edilen personel Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığında geçici süreli olarak görev alabilirler.

Yukardaki fıkraya göre geçici süreli olarak görevlendirilen memurların kadroları ile ilişkileri, kendi sınıf ve derecelerindeki terfi ve emeklilik hakları devam eder.

II - Geçici süreli görevlendirme ile başka bir görevde çalışan memurlar hakkında aşağıdaki esaslar uygulanır :

a) I nci bende göre görevlendirilen memur hem kendi sınıf ve mesleğinin ve hem de geçici süreli olarak görevlendirdiği işin mevzuatına uymakla yükümlüdür.

b) Genel ve katma bütçeli kurumlar dışında bir kurumdan geçici süreli olarak görevlendirilen memurlar aylıklarını müsteşarlık bütçesinden alırlar ve geçici süreli görevlendirildikleri kadronun aylık ve diğer haklarından yararlanırlar.

c) Genel ve katma bütçeli kurumlar dışında bir kurumdan görevlendirileceklerin aylık, özlük ve sair haklarının net tutarı asli görevinde aldığından aşağı olamaz.

d) Geçici görevlendirme, dairesinin muvafakati ile olur.

e) Geçici görevlendirilenin memurun mesleği ile ilgili olması şarttır.

f) 657 sayılı Kanuna 1327 sayılı Kanunun 74 ncu maddesi ile eklenen ek 2 nci madde hükmü Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığında geçici olarak istihdam edilecek personel hakkında uygulanmaz.

g) Müsteşarlıkta geçici görevde geçen süreler kademe ilerlemesi ve derece yükselmesinde kıymetlendirilir.

Ancak bu sürede tezkiye âmirligi müsteşarlıktır.

Öğretim üye ve yardımcıların çalıştırılması :

MADDE 16. — Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığında hizmetinden yararlanılacak üniversite, akademi ve yüksek okul öğretim üye ve yardımcıların kendi kanunlarına göre sahib oldukları tazminat ve ek gösterge gibi hakları saklıdır.

Kamulaştırma bedelinin ikime ödeneceği :

MADDE 17. — Toprak ve tarım reformu uygulaması amacı ile yapılacak kamulaştırmalarda, kamulaştırma bedeli tapuda malik olarak yazılı olanlara, tapusuz gayrimenkullerde kamulaştırma tarihinde iktisabi zamanaşımı hükümleri uyarınca iktisabetmiş olduğunu mahkeme ilâmı ile ispat etmiş olan sahiplerine ödenir.

Toprak ve tarım reformu uygulamasında sahibine bırakılacak arazi :

MADDE 18. — Toprak ve tarım reformunda kamulaştırmaya tabi tutulacak tarım arazisinde sahiplerine bırakılacak arazinin azami hadleri, değişik iklim bölgeleri ve arazi nitelikleri ile tarım türlerine göre Toprak ve Tarım Reformu Kanununda tayin ve tespit edilecektir.

1972 yılı giderleri :

MADDE 19. — Toprak ve Tarım Reformu Müsteşarlığının 1972 bütçe yılına ilişkin her türlü giderleri Devlet Plânlama Teşkilâtı Bütçesinin ilgili tertiplerinden karşılanır.

II. BÖLÜM

766 SAYILI TAPULAMA KANUNU İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

MADDE 20. — 28 . 6 . 1966 tarihli ve 766 sayılı Tapulama Kanununun 33 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Tapusuz gayrimenkuller :

Madde 33. — Tapuda kayıtlı olmayan ve beher parçasının yüzölçümü 20 dönüme kadar olan (20 dönüm dahil) gayrimenkul, çekişmesiz ve aralıksız en az 20 yıldan beri malik sıfatıyla zilyedliğini, belgelerle veya bilirkişi veyahut tanık beyanlarıyla tevsik eden zilyedi adına kaydedilir.

Aynı şahsın yekdiğerine bitişik olup da, yüzölçümü toplamı 20 dönümden fazla bulunan müstakil parçalar üzerindeki zilyedliği ayrı ayrı sebeplere dayandığı takdirde, her parçanın yüzölçümü 20 dönümü geçmemek ve zilyedliğe ilişkin diğer unsurlar mevcudolmak kaydıyla, bu parçalar zilyedi adına kaydedilir.

Yüzölçümü 20 dönümü geçen müstakil parçaların veya aynı şahsın ayrı ayrı sebeplere dayanarak zilyedi bulunduğu yekdiğerine bitişik ve yüzölçümleri 20 dönümü aşan birden fazla parçalardan her birinin 20 dönümlük kısmı, zilyedliğe ait 1 nci fıkradaki unsurların mevcudiyeti halinde zilyedi adına kaydedilir.

Bir tapulama bölgesinde, bu maddenin I, II ve III ncü fıkraları gereğince bir kişinin iktisabedebileceği gayrimenkullerin toplam büyüklüğü 50 dönümü geçemez.

Arazinin yukardaki fıkraların kapsamı dışında kalan kısmının zilyedi adına kaydedilebilmesi için, birinci fıkra gereğince delillendirilen zilyedliğin ayrıca aşağıdaki belgelerden birine dayandırılması lazımdır.

- a) 1950 yılına veya daha önceki yıllara ait vergi kaydı,
- b) Zilyed lehine kesinleşmiş mahkeme ilâmları,
- c) Tasdikli irade suretleri ve fermanlar,
- d) Muteber müteveli, sipahi, mültezim, temessük veya senetleri,
- e) Kayıtları bulunmayan tapu veya mülga Hazinei Hassa senedi veya muvakkat tasarruf ilmuhaberî,
- f) Tasdiksiz tapu yoklama kayıtları,
- g) Mülkname, muhasebatı atika kalemi kayıtları,
- h) Mubayaa, istihkâm ve ihbar hüccetleri,
- i) Evkaf idarelerinden tapuya devredilmemiş tasarruf kayıtları,

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler ile kanunlar uyarınca Devlete kalan gayrimenkuller - tapuda kayıtlı olsun veya olmasın - kazandırıcı zaman aşımı yoluyla iktisabedilemez ve bu madde hükmü uygulanamaz.

MADDE 21. — 766 sayılı Tapulama Kanununun geçici 3 nci maddesinin 1 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

5602 sayılı Kanunun 13 nci maddesinin (D) fıkrasının değiştirilmesine dair olan 6335 sayılı Kanun gereğince yapılan tespitlerde veya açılan tescil davalarında, zilyedliğe ilişkin diğer şartlar mevcud olduğu halde, vergi kaydı bulunmadığından tamamı Hazineye maledilen gayrimenkullerin 20 dönüme kadar olan kısmı (20 dönüm dâhil) 33 nci maddede öngörülen iktisap şartları mevcud olduğu takdirde zilyedleri adına tespit ve tescil olunur.

MADDE 22. — 766 sayılı Tapulama Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir :

Açılmış bulunan davalar :

EK MADDE — 766 sayılı Tapulama Kanununun 33 ve geçici 3 nci maddelerini değiştiren bu Kanunun 20 ve 21 nci maddeleri; - Tapulama Kanununun değişik 33 nci maddesinin son fıkrası hariç - Bu Kanunun neşir ve ilân edildiği tarihe kadar açılmış bulunan dâvalarda uygulanmaz.

MADDE 23. — 766 sayılı Tapulama Kanununun 37 nci maddesinin son fıkrası hükmü yürürlükten kaldırılmıştır.

Temlik tasarrufların geçici olarak durdurulması :

GEÇİCİ MADDE — Bakanlar Kurulu Toprak ve Tarım Reformu hazırlık çalışmalarına bağlamak üzere, gerekli bölgelerde, gerçek kişilerle özel hukuk tüzel kişilerine ait araziden tapuda kayıtlı olanların devir ve temlik ile tapuda kayıtlı olmayanların zilyedliğinin devrini Toprak ve Tarım Reformu Kanununun yürürlüğe gireceği tarihe kadar durdurabilir.

Bu durdurma kararı en fazla iki ilde uygulanır ve uygulama süresi 31 . 3 . 1973 tarihini geçemez.

Bakanlar Kurulu Kararının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren, birinci fıkra hükmüne aykırı olarak yapılacak olan devir ve temlikler geçersizdir.

Yürürlük :

MADDE 24. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 25. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt Birleşim Sayfa			Cilt Birleşim Sayfa		
20	36	542	5	79	407,413:462
23	60	256			
26	113	20:47			
	114	90:103			
	116	150:181			
	118	212			
	122	399:414			
	123	425:470			
	124	496:532			
	126	577:610			
	127	630:663			
	128	673:718			

I. - Gerekçeli 513 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 113 ncü Birleşimine, 131 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 79 ncü Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. - Bu kanunu; Millet Meclisi Anayasa, Adalet, Ticaret, İçişleri, Maliye, Köy İşleri, Orman, Tarım ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici, Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet, Malî ve İktisadî İşler, İçişleri, Tarım ve Bütçe ve Plân komisyonlarından kurulan Geçici Komisyonları görüşmüştür.

III. - Esas No. 1/609